

Елка ЈАЧЕВА-УЛЧАР
Институт за старословенска култура
Г. Прличев 3, 1000 Скопје, Македонија

КОН ЕТИМОЛОГИЈАТА НА ГЕОГРАФСКИ ТЕРМИНИ ВО МАКЕДОНСКАТА И ВО ХРВАТСКАТА ТОПОНИМИЈА

Во оваа статија, од етимолошка гледна точка разгледуваме неколку географски термини коишто се вложени во топоними што се наоѓаат на територијата на Македонија и на Хрватска. Сите апелативи што се разгледувани овде имаат словенско потекло.

Проучувањето на географските апелативи дава немал број нови информации за споредбени истражувања во рамките на семантиката, како и во рамките на зборообразувањето на словенската лексика. Преку лингвистичката анализа на географските апелативи, спроведена на синхрониско рамниште, се овозможува реконструкцијата на прасловенската географска терминологија, чија денешна форма е резултат од дејствувањето на историско-јазичните процеси, но и на дијалектното раздробување на прасловенскиот јазик. Овие апелативи имаат особено голема важност во топонимските и во етимолошките проучувања, кои од своја страна, пак, овозможуваат фиксирање на општословенскиот фонд во географската терминологија на современите словенски стандардни јазици и дијалекти. Во исто време, проучувањето на географските апелативи ни дава широки можности за решавање на проблемите коишто се во тесна врска не само со етногенезата на Словените, туку и со нивните миграции.

Во статијава ќе се осврнеме врз неколку географски апелативи кои се наоѓаат во основата на македонски и хрватски топоними. Разгле-

дуваниот материјал, во продолжение, ќе биде наведен според азбучен редослед.

Македонскиот ојконим *Криво̀гашѝџани* и хрватскиот топоним *U Gaće* ги поврзува прасловенската лексема *ǰai̯i*. Лексемата *ǰai̯i* е географски апелатив, кој исчезнал од апелативната лексика на македонскиот јазик, но затоа се употребува во лексиката на другите словенски јазици. Во хрватскиот јазик со оваа лексема се означува ‘насип, крајбрежен дел или јаз’¹. Оваа лексема која во старословенскиот јазик гласи *гатъ* и има значење ‘канал’ потекнува од прасловенскиот апелатив **gatъ/ *gatъ* и означува ‘преод, премин, односно пат преку мочур’. Прасловенскиот апелатив **gatъ/ *gatъ* е во тесна врска со латинскиот апелатив *gats < gatis* со значење ‘пат’ и со староиндискиот корен *gati-* со истото значење, како и во латинскиот².

Македонскиот ојконим *Криво̀гашѝџани* претставува етничко име добиено со топонимизација на етникот во множина **криво̀гашѝџани*, изведен од сложениот топоним *Криви Гаџи* и етничкиот суфикс *-јани*, кои се споиле во една збороформа под заеднички акцент³. Јотата од суфиксот *-јани* извршила јотација на денталот *џ* и ја озвозможила појавата на консонантската група *-шиџ-* во етникот **криво̀гашѝџани*. Од семантичка гледна точка овој ојконим значи луѓе кои живееле во месноста *Криви Гаџи*. Првиот дел од сложениот топоним *Криви Гаџи* е придавка во определена форма која води потекло од стсл. придавка *кривъ* со значење ‘извиен, навален на една страна’, а во вториот дел се јавува апелативот *ǰai̯i* што означува ‘брана, насип, преграда на река’.⁴

Хрватскиот топоним *U Gaće*, нотран на островот Брач,⁵ претставува сложен топоним, образуван од предлогот *и* и топонимизираната форма од збирната множина на апелативот *ǰai̯i*. Оваа форма во старословенскиот јазик би гласела **гатъџе*. Јотата од збирномножинскиот суфикс *-је* извршила јотација на денталот *џ* и се добил денешниот топоним *U Gaće*.

Во македонските топоними *Гровоџи* и *Грооџи*, како и во хрватскиот топоним *Grohot* е вложен прасловенскиот апелатив **grohotъ*, кој прет-

¹ *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, Zagreb 2002, 373.

² *Български етимологичен речник*, том 1, София 1971, 233; М. Jurkovski, *Ukraińska terminologia hydrograficzna*. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1971, 179.

³ Ѓ. Заимов, *Заселване на българскиџе славјани на Балакнскиџа полуосџиров*, София 1967, 142.

⁴ Љ. Станковска, *Македонска ојконимиџа*, кн. 1, Скопје 1995, 160.

⁵ Р. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. I, Zagreb 1971, 542.

ставува девербативна именка добиена од ономатопејскиот глагол *ḡrohoi̯i* со ономатопејскиот суфикс *-oi̯i*. Глаголот *ḡrohoi̯i* има значење ‘свечка, односно се смее со грохот’. За овој апелатив се наоѓаат соодветни паралели и во ие. јазици и се поврзува со литванскиот *grekšėti, grikšėti* со значење ‘чкрипи, крцка’, потоа со старовисоконемскиот *krahhôn* со значење ‘треска’, со староиндискиот *gárjati* со значење ‘реви, рика’.⁶ За разлика од некои други прасловенски апелативи кои денес функционираат само на топонимско рамниште, овој апелатив, сè уште, е во жива употреба и во современиот македонски и во стандардниот хрватски јазик. Основното значење на апелативот *ḡrohoi̯i* во македонскиот јазик е ‘тресок, бука’, а вторичното ‘силна смеа’,⁷ додека во хрватскиот јазик овој апелатив како првично значење ги има обете значења што се застапени во македонскиот, а во вторичното значење го претставува сигнатурот ‘ситно камење’.⁸ Прасловенската лексема **grohotъ* во хрватскиот јазик до денес на формален план останала непроменета и како таква, сè уште, се чува и на апелативно и на топонимско рамниште. Во хрватската ојконимија се среќава ојконим *Grohot*, кој претставува име за село во близината на Крапина. Ова име е метонимско и е добиено од оронимот *Grohot*, кој настанал со директна топонимизација на истоимениот апелатив.

За разлика, пак, од хрватскиот јазик, во македонскиот, апелативот *ḡrohoi̯i* во формата *ḡrohoi̯i* се чува на апелативно рамниште, додека, пак, на топонимско се забележани фонетските дублетни форми *Гровои̯* и *Гроои̯*. Формата *ḡровои̯* настанала со познатиот премин *x* во *v*, појава што ја бележи *Исџоријаи̯а на македонскио̯и̯ јазик*⁹, а формата *ḡроои̯* станала со отпаѓање на интервокалното *v*. Во македонската топонимија се евидентирани голем број топоними во кои е вложена оваа прасловенска ономатопеја, но главно е тоа што во рамките на македонските дијалекти оваа лексема не се врзува за значењето ‘тресок, бука’ (што е практично основното значење на лексемата), ами се фиксира за ‘камењар, стрмнина, неплодна почва’... Во продолжение ги наведуваме топонимите кои во себе ја содржат лексемата *ḡrohoi̯i* на територијата на Македонија: *На Гро:и̯* – каменлива стрмна месност, с. Звечан, (Порече); *Гро:и̯* – камењар, с. Подмочани, (Преспанско), Блаце (Скопско), Беловиште (Тетовско), Раштани (Велешко); *Гроои̯*

⁶ Ibidem, 623–624.

⁷ *Речник на македонскио̯и̯ јазик* (редактор: Б. Конески), кн. I, Скопје 1961, 120.

⁸ P. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. I, Zagreb 1971, 623–624.

⁹ Б. Конески, *Исџорија на македонскио̯и̯ јазик*, Скопје 1986, 90.

– с. Љубанце (Скопско), *Гровој* – с. Праведник (Тикве-шко), *Гро:ји* – Горно Село (Прилепско), *Гро:јијие* – с. Брусник (Битолско), *Гровојо* – с. Крушевица (Мариовско)¹⁰.

Во топонимијата на Хрватска и Македонија се среќаваат неколку топоними во кои е вложен апелативот *загон* кој е изведен со предлогот *за* и коренот *гон-* од имперфективниот прасловенски глагол *goniti, *gonjъ* кој води потекло од прасловенскиот глагол *gъniti и има значење ‘гони, тера’. Вокалот *о* во имперфективната форма е резултат од квантитативниот превој на *ъ* во *о*. Овој корен е во тесна врска со индоевропските јазици. Во балтичките јазици, поточно во литванскиот е нотирани глаголот *ginti* со значење ‘да ја тера стоката на пасење’¹¹. Значи, апелативот *загон* претставува општословенска лексема, која во различните словенски јазици се јавува со различно значење, па така во едни јазици овој апелатив се јавува како термин од сточарската терминологија, а во други како термин од аграрната. Во бугарските дијалекти, на пример, апелативот *загон* покрај тоа што означува ‘леа во нива’, може да означува и ‘единица мера за земја’, потоа ‘кошара за овци’, па и ‘дел од кошара каде што се молзат овците’¹². Во српскиот јазик со *загон* се означува ‘направа за крава која не дава да се молзе’¹³. Во рускиот јазик *загон* значи ‘раб на нива’¹⁴, но и ‘место каде што се собира стоката’¹⁵.

Во македонскиот јазик со лексемата *загон* се означува дел од нива. Македонски топоними во кои е вложен апелативот *загон* се следниве: *Загон*, *Загони* и *Загонче*. Македонскиот топоним *Загон* настанал со топонимизација на апелативот *загон*. Топонимот *Загони* претставува топонимизирана множинска форма од апелативот *загон*, а топонимот *Загонче* е добиен со топонимизација на деминутивната форма од истиов апелатив.

Во топонимјата на островот Брач се нотирани повеќе топонима во кои е вложен апелативот *zagon*. Тоа се: *Zagonac*, *Zagonci*, *Zagone*, потоа *Zagon* и *Pod Zagon*. Последниве два топонима *Zagon* и *Pod Zagon*

¹⁰ Б. Видоески, *Географска терминологија во дијалектјие на македонскиот јазик*, Скопје 1999, 47.

¹¹ Р. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. I, Zagreb 1971, 574.

¹² *Български етимологичен речник*, том 1, София 1971, 583.

¹³ Р. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. I, Zagreb 1971, 575.

¹⁴ Б. Видоески, *Географска терминологија во дијалектјие на македонскиот јазик*, Скопје 1999, 61.

¹⁵ *Български етимологичен речник*, том 1, София 1971, 583.

се нотирани во Поваљската листина од 1250 год. во која се наведени имотите на Поваљскиот Манастир. Во оваа листина, како што истакнува П. Шимуновиќ, се содржани најстариот слој брачки топоними¹⁶.

На хрватската јазична територија, покрај апелативот *zagon*, се среќава и апелативот *zgon* кој е во семантичка корелација со апелативот *zagon*, само што првиот дел од апелативот не е претставен со предлогот *za* како кај *zagon*, туку со предлогот *s*. По извршеното едначење по звучност на предлогот *s* се добила денешната форма *zgon*. Апелативот *zgon* во хрватскиот јазик означува ‘слог, леа, гредичка’. Во Северна Хрватска со истово значење се употребува лексемата *ogon*, во Далмација со апелативот *zgon* се означува ‘тесно и подолго парче земја’, а кај еден писател од чакавскиот дијалект оваа лексема означува и ‘потера’. Во хрватската топонимија топонимот *Zgon* е име за неколку физиографски објекти. *Zgon* е име за нива во околината на Gospić, потоа, исто така, име на нива во омишките Poljice и во Босна кај Visoko. Во Пакрачкиот и во Височкиот котар постојат ливади познати под името *Zgonovi*. Овој топоним претставува топонимизирана множинска форма на лексемата *zgon*. На соседните територии постојат и неколку ојконими кои во себе го содржат апелативот *zgon*: тоа се *Zgon* кај Ključ и во околината на Fojnica, потоа *Zgona* близу Foča, и *Zgonjevo* во близината на Trebinje¹⁷.

Македонските ороними *Кика* и *Кикичка*, како и хрватскиот ороним *Кикеџ* ги обединува географскиот апелатив *кика*, чие значење во македонската дијалектна географска терминологија гласи: ‘срт со остри камења во редови’¹⁸. Како што наведува П. Скок старословенскиот апелатив *кѣка* води потекло од прасловенскиот апелатив **кѣка* во кој вокалот *ѣ* е добиен од долгото ие. *ī*., од што произлегува дека прасловенското *кѣка* е добиено од *kīka* во кој е вложен индоевропскиот корен **qeu-/*qou-/*qū*, проширен со формантот *q*, чие значење е ‘завива, искривува, е крив’¹⁹. Во Речникот на македонскиот јазик овој апелатив не е евидентиран и тој се чува единствено во орономијата со значењето што го наведовме погоре. За разлика од македонскиот, во хрватскиот јазик се изведени низа зборови од овој апелатив, главно, со различни значења како, на пр., врв на дрво, име на растение, потоа

¹⁶ P. Šimunović, *Bračka toponimija*, Supetar 1972, 22.

¹⁷ M. Šimundić, *Đakovštinska toponimija*, Đakovo 1995, 73.

¹⁸ Б. Видоески, *Географска терминологија во дијалектните на македонскиот јазик*, Скопје 1999, 72.

¹⁹ P. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. II, Zagreb 1971, 79.

синоним за перчин итн²⁰. Од сиве овие зборови ниту еден не би можел да се вброи во категоријата географски апелативи. Во хрватскиот јазик најблиску до географскиот апелатив *кика* е изведенката *kičer* со која се означува име на камена честичка²¹.

Оронимот *Кика* е име за три рида на територијата на Македонија. Првиот е рид со остар камен, односно со остра карпа на врвот и е лоциран во скопското село Брест, другите два, пак, претставуваат помали возвишенија, односно ‘ритчиња со остар срт’ и се евидентирани во селото *Луишиџе* во Порече и во селото *Илино*, Демирхисарско²². Топонимот *Кика* е добиен со директна топонимизација на идентичниот географски апелатив *кика*. Вториот топоним *Кикичка* претставува деминутивна форма на апелативот *кика* со суфиксот *-ичка*, а е добиен на истиот начин на топонимизација како и претходниот топоним, односно со топонимизација на деминутивот **кикичка*.

Со оглед на тоа што не сме биле на теренот, но поради фактот што овој апелатив и на хрватска територија е вграден во ороним, во случајов во оронимот *Kikes*, сметаме дека со право можеме да претпоставиме дека и во овој ороним е вложен токму географскиот апелатив *кика*, исто како и во македонските ороними *Кика* и *Кикичка*. Хрватскиот ороним *Kikes* со кој се означува име на рид во близината на градот *Čazma*, сметаме дека можел да настане на два начина. Првиот се однесува на тоа дека оронимот *Kikes* е добиен со директна топонимизација на деминутивната форма **kikes*, добиена од апелативот *kika* со суфиксот *-es*, а втората е дека овој топоним претставува елиптично име добиено од постарата атрибутска синтагма од типот **Кикџ Рид*, чиј атрибут по отпаѓањето на именката *Рид*, како центар на атрибутската синтагма, се супстантивизирал со суфиксот *-eи*, кој води потекло од прасловенскиот суфикс *-ьсь*.

Апелативот *џив* се појавува како заеднички именител за неколку македонски и хрватски топоним. Апелативот *џив* претставува номинативна форма од I активен партицип претеритот од прасловенскиот глагол **riti*, образуван со наставката *-въ*. Прасловенската форма на овој глагол води потекло од индоевропскиот корен **rī-*, *rei-* и значи ‘пие’. На територијата на Македонија со овој апелатив се означува ‘голем вир во кој се собира вода со која потоа се вадат бавчите’, или

²⁰ Ibidem

²¹ Ibidem

²² Б. Видоески, *Географска терминологија во дијалектџиџе на македонскиот јазик*, Скопје 1999, 72.

‘извор со слаба штедрост’ или, пак, ‘систем за наводнување’²³. Во македонската топонимија постојат околу петнаесетина топоними кои во себе, како елементарен сегмент, го содржат апелативот *йив*. Во оваа пригода ние ќе се задржиме на топонимите: *Пи*, *Пиој* и *Кај Пиојне*. Топонимот *Пи* настанал со топонимизација на апелативот *йив*, по отпаѓањето на лабиоденталот *в* во крајната позиција. Топонимот *Пиој*, нотиран во с. Лавци, во Охридско-преспанскиот басен, претставува множинска форма од апелатив *йив*, која гласи *Пивови*. По отпаѓањето на двете интервокални *в* се добила форма *Пиој*. Сонантот *ј* овде е добиен со скусување на дифтонгот *ои* во *ој*, по отпаѓањето на интервокалното *в* од множинската морфема *-ови*.

Топонимот *Кај Пиојне* претставува сложена топонимиска формација, чиј прв дел е предлогот *кај*, а вториот дел претставува множинска членувана форма со членот *-он*. Развојот на вториот сегмент од овој сложен топоним се движел во следнава насока: од *Пивовине* се добила сегашната форма *Пиојне*, по отпаѓањето на двете интервокални *в*, при што дифтонгот *ои*, што се добил со отпаѓањето на второто интервокално *в*, се скусил во *ој*.

На територијата на Хрватска, исто така, се среќаваат топоними кои во себе го содржат апелативот *йив*. Овде ќе се задржиме само на топонимот *Pivka*, кој е регистриран во бузетскиот крај. Топонимот *Pivka*, според П. Шимуновиќ, е добиен со топонимизација на географскиот термин *pivka* со кој се означува ‘мало езерце чија вода бргу истекува’²⁴. Идентичен апелатив *pivka* е нотиран и во словенечкиот јазик со значење ‘понор’²⁵.

Апелативот *йониква*, бидејќи е прасловенска и општословенска лексема разбирливо е да биде вложена како основен елемент и во македонски и во хрватски топоними. Апелативот *йониква* води потекло од прасловенскиот апелатив **ranikvā*, кој е во тесна врска со глаголот *никне*²⁶. Овој апелатив означува ‘широка јама во варовнички терен’. Во кочанскиот говор со овој апелатив се именува ‘место каде што тоне, односно каде што понира водата’²⁷. Овој општословенски апелатив го има, речиси, во сите словенски јазици и, главно, во нив тој

²³ Ibidem, 107.

²⁴ P. Šimunović, *Značajke Buzetske toponimije*, Onomastica Jugoslavica 7, Zagreb 1978, 63.

²⁵ *Български етимологичен речник*, том 5, Софија 1999, 227.

²⁶ Ibidem

²⁷ Б. Видоески, *Географска терминологија во дијалектните на македонскиот јазик*, Скопје 1999, 115.

означува 'вода што понира', освен во полскиот јазик во кој со овој апелатив се означува 'извор'. Во источна и во западна Македонија се забележани неколку истоимени топоними добиени со директна топонимизација на апелативот *ѝониква*. Тоа се топонимите: *Пониква* – река, с. Теарце, (Тетовско); *Пониква* – планина во Кочанско и др²⁸.

На територијата на Хрватска, поконкретно во бузетската топонимија е регистриран топонимот *Ponikve*²⁹, кој претставува топонимизирана множинска форма на овој апелатив.

Во македонската и во хрватската топонимија се среќаваат и неколку топоними кои во себе го содржат истородниот апелатив *ѝорече*. Прасловенската форма на овој апелатив гласи **porěčъje* и со него се означува 'област покрај река'³⁰. Овој апелатив кој е изведен со спојување на предлогот *ѝо* и збирната множина од именката река која на стсл. гласи *рѣчнѣ*, го има во, речиси, сите словенски јазици. Една поголема област во Западна Македонија по долината на реката Треска се нарекува *Порече*. Во формата *Порече* е одразена стандардно-јазичната норма на македонскиот литературен јазик кој не дозволува бележење на сонантот *ј* по согласката *ч*. Во секојдневната комуникација овој топоним може да се чуе како *Поречје*, но и како *Поречија*.

Апелативот *ѝорече* со истово значење, но со формата *ѝореч* е засведочен и на хрватската територија, поконкретно во Ѓаковштинската топонимија. Тоа се топонимите: *Porič* и *Poreč*. Авторот на книгата "Ѓаковштинска топонимија", М. Шимундиќ во врска со првиот топоним известува дека тој е потврден во пописниот лист за селото *Hrkanovci*. Овој топоним се наоѓа на југозападната страна на Ѓаковштина. Еконимот *Porič* според истиов автор настанал со скратување на формата *Poričje*, односно со отпаѓањето на крајниот слог *-je*. Вокалот *i* што се среќава во овој топоним се должи на поикавување на постапниот назив. Вториот топоним *Poreč*, исто така, се наоѓа на југозападниот простор на Ѓаковштина. Народната етимологија за името на ова село вели дека името настанало од синтагмата "реч по реч", зашто жителите на ова село зборувале полека. М. Шимундиќ и во врска со овој топоним не ја исклучува можноста дека е настанат на истиот начин како и претходниот, со оглед на тоа што ова село се наоѓа

²⁸ Ibidem

²⁹ P. Šimunović, Značajke Buzetske toponimije, *Onomastica Jugoslavica* 7, Zagreb 1978, 63.

³⁰ Б. Видоески, *Географска ѝерминологија во дијалектните на македонскиот јазик*, Скопје 1999, 115.

покрај реката *Karašica*³¹.

Во македонската и во хрватската топонимија постојат поголем број апелативи, чиј заеднички именител е апелативот *сек* кој претставува одглаголска именка од прасловенскиот глагол **sēt'i < *sěkti*, што значи 'сече, пресекува', а кој е во прасродство со латинскиот глагол *seccare*³². Во топонимијата на Тиквешкиот регион нотиравме дури пет топоними кои се добиени со топонимизација на апелативот *сек*. Тоа се топонимите: *Сековиџе* и *Секојџ*. Со овие топоними се именуваат два објекта: шума и ниви, односно ораници, што значи дека семантиката на апелативот **сек* е место каде што е исечена шумата. Покрај ова, овие тиквешки топоними ги обединува и членот како во едината, така и во множината.

За македонските топоними кои во себе го содржат сегментот *сек*-карактеристично е тоа што се многу поретки оние топоними кои настанале со топонимизација на лексемата *сек*, за разлика од оние топоними со коренска морфема *сек*- кои претставуваат топонимизирани форми на одглаголски именки изведени од префиксирани глаголи на истиов корен. На територијата на Р Македонија такви апелативи се: *засек*, *џресек* и *џросек*. Апелативот *засек*, кој претставува одглаголска именка од префиксираниот глагол *засекува* и означува место каде што се 'засечува вода во река или засечено место во рид' е вложен во топонимот *Засеко* во с. Кунарино (Струмичко)³³.

Апелативот *џресека*, пак, кој означува 'место во планина погодно за преминување' е вложен во над триесет истоимени топоними на територијата на цела Македонија.

Апелативот *џросек* изведен од глаголот *џросекува*, чие значење може да биде 'место засечено во шума', потоа 'просечен пат низ планина' или 'теснец, клисура' е вграден во поголем број македонски топоними. Со значењето 'теснец, клисура' овој апелатив е вграден во ојконимот *Просек* кој претставува име за средновековен град, чие денешно официјално име гласи *Демир Каџија*. Името *Просек* како византиска тврдина се споменува уште во 1018 год.³⁴ Со значењето 'место засечено во шума' овој апелатив е вграден во ојконимот *Просек* во

³¹ М. Šimundić, *Đakovštinska toponimija*, Đakovo 1995, 55, 125–126.

³² Р. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. III, Zagreb 1971, 248.

³³ Б. Видоески, *Географска џерминологија во дијалектџиџе на македонскиоџи јазик*, Скопје 1999, 62.

³⁴ Љ. Станковска, *Македонска ојконимија*, кн. 2, Скопје 1997, 83.

Албанија, а со значењето ‘просечен пат низ планина’ во оронимот *Пресека*, нотиран, исто така, во Албанија³⁵.

Од хрватските топоним во кои е вложен коренот *-сек* ги разгледуваме топонимите *Осијек* и *Обсек*. Хрватскиот ојконим *Osijek*, град во Славонија, е добиен со топонимизација на апелативот *osijek*. Апелативот *osijek* е изведен од предлогот *o* и коренот *sijek-*, кој потекнува од прасл. корен **sěk-*, (во кој вокалот *ě* преминал во *ije* во ијекавскиот говор) и со него се означува ‘трло, бачило, обор’³⁶. Топонимот *Obsek*, нотиран во долината на реката Серčina, лева притока на Sava, е добиен со топонимизација на апелативот *obsek*, кој е сложен апелатив, составен од предлогот *ob* и глаголскиот корен *sek-*, и според своето значење би се доближил до македонскиот апелатив *засек*. Со апелативот *obsek* се означува ‘место засечено во вода’.

Од претходно кажаното можеме да констатираме дека во македонската и во хрватската топонимија се вградени голем број архаични географски апелативи кои во помала мера и денес се живи во современиот македонски и хрватски јазик. Овој реферат претставува скроман обид за нивно реактуелизирање.

The etymology of geographical terms in Macedonian and Croatian toponymy

Summary

The article presents several geographical terms from an etymological point of view, which are the basis of some place-names in Macedonia and Croatia. All appellatives considered in this article are of Slavic origin.

Кljučне rijeчи: toponimi, apelativi, hidronimi, oјkonimi

Key words: place-names, appellatives, hydronyms, oіkononyms

---

³⁵ Б. Видоески, *Географска терминологија во дијалектните на македонскиот јазик*, Скопје 1999, 126.

³⁶ Р. Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. III, Zagreb 1971, 249.